

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOSCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

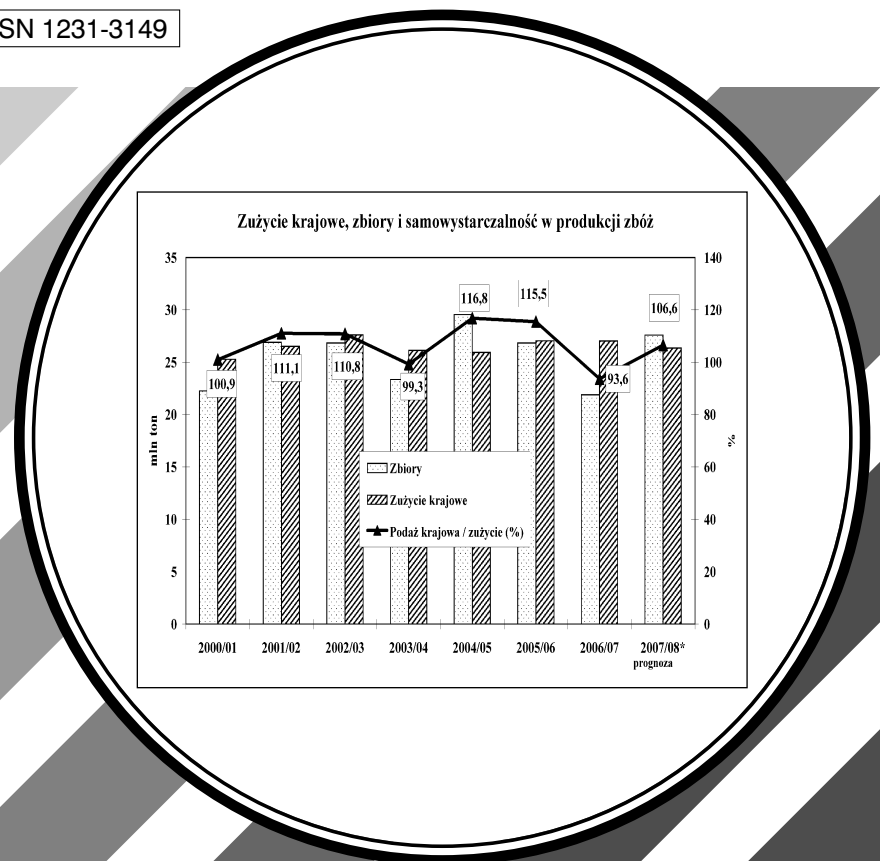
NR
32

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

ISSN 1231-3149

**ANALIZY
RYNKOWE**

CZERWIEC 2007

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Światowy rynek zbóż – *W. Łopaciuk*
- III. Polski rynek zbóż
 1. Krajowe zasoby – *W. Łopaciuk*
 2. Krajowe zużycie zbóż – *W. Łopaciuk, J. Drożdż, M. Krzemiński*
 3. Handel zagraniczny zbożami – *W. Łopaciuk, M. Krzemiński*
 4. Zapasy na koniec sezonu – *W. Łopaciuk*
 5. Interwencja na rynku zbóż – *M. Włodarczyk*
 6. Ceny zbóż na rynku krajowym – *W. Łopaciuk*
- IV. Aneks statystyczny

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr inż. Wiesław Łopaciuk

- Zakład Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-551

mgr Jadwiga Drożdż

- Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-770

mgr Marcin Krzemiński

- Zakład Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-551

mgr inż. Maria Włodarczyk

- Agencja Rynku Rolnego •
Tel.: (0·prefiks·22) 661-70-43

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 29.05.2007 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2007 r.

REASUMPCJA

W sezonie 2006/07 sytuacja na rynku zbóż uległa zasadniczej zmianie. Po niskich zbiorach w 2006 r. pojawiły się duże niedobory zbóż, co przy rosnącym zużyciu spowodowało trzykrotny wzrost importu i wzrost cen.

Zbiory zbóż w 2007 r. mogą wynieść około 27,6 mln ton i być o 27% wyższe od zbiorów w kłeskowym 2006 r. Powierzchnia zasiewów jest oceniana na 8,4 mln ha, wobec 8,3 mln ha poprzednio. Średnie plony zbóż mogą wzrosnąć o 26% do 3,3 t/ha. W sezonie 2007/08, pomimo dużego wzrostu zbiorów, krajowe zasoby zbóż zwiększą się o 11% do 28,0 mln ton, ponieważ zapasy początkowe są szacowane na poziomie zaledwie 0,5 mln ton wobec 3,4 mln ton w poprzednim sezonie.

Krajowe zużycie zbóż w sezonie 2007/08 może się zmniejszyć o ponad 2% do 26,4 mln ton. Spadek chłonności krajowego rynku będzie wynikał z mniejszego popytu na pasze zbożowe (16,6 wobec 17,5 mln ton w sezonie 2006/07). Nie będzie większych zmian spożycia (5,5 mln ton). Wzrośnie zużycie przemysłowe zbóż (1,5 wobec 1,4 mln ton). Zmniejszenie popytu złagodzi częściowo skutki ciągle niskiej podaży, co oznacza wzrost zapasów na koniec sezonu 2007/08 do blisko 2 mln ton.

W okresie żniw w 2007 r. podaż ziarna będzie znacznie większa niż w analogicznym okresie poprzedniego sezonu. Zboża będzie jednak mniej niż po żniwach w latach 2004 i 2005, ponieważ

mniejsze są zapasy początkowe. Dlatego ceny zbóż będą o 15% niższe od notowań sprzed roku. Ceny pszenicy w III kwartale 2007 r. mogą wahać się w granicach 410–440 PLN/t. W okresie interwencji możliwy jest wzrost cen pszenicy do 420–450 PLN/t, a w końcu sezonu do 460–500 PLN/t. Na zbliżonym lub niewiele wyższym poziomie mogą kształtować się ceny kukurydzy paszowej. Ceny żyta w III kwartale bieżącego roku prognozowane są na 390–420 PLN/t i 430–460 PLN/t w końcu sezonu 2007/08.

Sytuacja w handlu zagranicznym zbożami i produktami zbożowymi w sezonie 2006/07 była odmienna niż w sezonie 2005/06. Nastąpił znaczny wzrost importu (3,2 wobec 0,9 mln ton w sezonie 2005/06), a eksport, pomimo niskiej podaży krajowej, był nadal relatywnie duży, ale w porównaniu z poprzednim sezonem zmniejszył się o połowę.

W sezonie 2007/08 światowe ceny zbóż, pomimo spadku, będą nadal wysokie. W Europie poziom cen będzie jednak niższy. Taka sytuacja stwarza większe możliwości eksportu ziarna zbóż do krajów trzecich. Dlatego też eksport wzrośnie powyżej 1 mln ton. Niedobory krajowej podaży będą uzupełniane zwiększonymi dostawami z importu, który może osiągnąć 1,4 mln ton.

W sezonie 2006/07 mała podaż skutkowałą utrzymaniem się cen rynkowych ziarna na poziomie znacznie wyższym od ceny interwencyjnej (101,31 euro/t). Dlatego zakupy interwencyjne zbóż nie były konieczne.

Sytuacja na rynkach niektórych krajów członkowskich, w tym i w Polsce (niska podaż, dynamicznie rosnące ceny), skłoniła Komisję Europejską do wyrażenia zgody na sprzedaż zbóż z zapasów interwencyjnych na rynek wewnętrzny UE w celu zrównoważenia popytu. Na krajowy rynek sprzedano blisko 300 tys. ton zbóż z zapasów interwencyjnych.

W sezonie 2007/08 działania interwencyjne na rynku zbóż będą prowadzone na zasadach zbliżonych do stosowanych w bieżącym sezonie. Zakupy zbóż prowadzone będą od 1 listopada do 31 maja następnego roku i nadal obowiązywać będzie jednolita cena interwencyjna 101,31 euro/t dla pszenicy, jęczmienia i kukurydzy. Ocenia się, że zakupy interwencyjne wyniosą około 0,5 mln ton zbóż.

W 2006 r. kontynuowany był proces uprzemysławiania przetwórstwa zbóż, a przemiały przemysłowe wzrosły do 4,2 mln ton. Wysoka była dynamika wzrostu produkcji mąk pszennych. Umiarkowane było tempo wzrostu produkcji pieczywa świeżego i cukierniczego oraz makaronu, a nieco mniejsze wyrobów ciastkarskich.

W 2006 r. dobra była sytuacja ekonomiczna wszystkich działów pierwotnego i wtórnego przetwórstwa zbóż, z wyjątkiem producentów makaronu. Umocniła się pozycja przedsiębiorstw rentownych i mających silną pozycję na rynku.

Tabela
Bilans zbóż ogółem* w latach 1996/97 - 2006/07 i prognoza 2007/08 (tys. ton)

Lata	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 szacunek	2007/08 prognoza	2006/07 = 100
Zapasy początkowe	2103	4544	4052	3967	3255	2563	3768	2603	743	4400	3430	448	13,1
Areał uprawy	8679	8857	8800	8653	8752	8765	8258	8126	8326	8256	8294	8368	100,9
Plony	2,91	2,86	3,08	2,97	2,54	3,07	3,25	2,87	3,55	3,25	2,62	3,30	126,0
Produkcja	25247	25350	27101	25690	22267	26902	26838	23347	29561	26846	21714	27599	127,1
Import	3427	1464	1309	1342	2419	933	811	1077	1027	978	3223	1410	43,7
Ogółem zasoby	30777	31358	32461	30999	27942	30398	31417	27026	31331	32224	28366	29457	103,8
Zużycie krajowe:	26009	27000	27979	27619	25283	26531	27614	26141	25940	27053	27048	26358	97,5
- spożycie	5815	5810	5790	5789	5793	5793	5792	5762	5763	5724	5465	5460	99,9
- wysiew	1990	1970	1947	1943	1932	1804	1757	1749	1779	1713	1703	1733	101,8
- zużycie przemysłowe	682	776	824	959	931	1102	1161	1121	1181	1255	1365	1455	106,6
- spasanie	16062	16965	18034	17623	15534	16430	17654	16513	15962	17141	17460	16620	95,2
- straty i ubytki	1460	1479	1384	1305	1093	1403	1251	997	1255	1220	1055	1090	103,3
Eksport	224	306	528	124	95	100	1200	141	992	1741	871	1110	127,4
Zapasy końcowe**	4544	4052	3955	3255	2563	3768	2603	743	4400	3430	448	1989	444,1
Zapasy/zużycie (%)	17,3	14,8	13,9	11,7	10,1	14,1	9,0	2,8	16,3	11,9	1,6	7,2	-

*) łącznie z kukurydzą, ale bez gryki i prosa

**) od sezonu 2004/05 łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: 1996/97-2004/05 wg GUS, 2005/06- 2007/08 szacunki i prognozy autorów.

SUMMARY

The situation on the Polish cereal market in the 2006/07 season has considerably changed. Following poor harvest the market faced large deficit which along with growing use resulted in a sharp rise in prices and a 3-time increase in imports.

Cereal crops in 2007 are forecast at ca 27,6 million tons, which would be 27% up on 2006. Cereal area is estimated at 8,4 million ha versus 8,3 million previously. Average yield is likely to increase by 26% to 3,3 t/ha. Despite a bulk increase in cereal crops domestic supplies in the 2007/08 season are forecast to increase by 11% to 28,0 million tons because of very low level of opening stocks (0,5 versus 3,4 million tons in 2006/07).

In the 2007/08 season domestic use is forecast 2% down at 26,4 million tons, which would reflect lower demand for feed (16,6 versus 17,5 million tons in 2006/07). No major changes are expected in food use (5,5 million tons). A slight increase is forecast in industrial uses (1,5 versus 1,4 million tons). The decline in demand would partially offset still limited supplies, which means an increase in closing stocks to 2,0 million tons.

The supply of grain during the harvest in 2007 will be much above the level observed a year ago. However to the grain supplies will be lower than 2004 and 2005 because of low stocks. Therefore cereal prices are expected about 15% down on corre-

sponding periods of 2006. The prices of wheat paid to producers in the 3rd quarter of 2007 are forecast to range from 410 to 440 PLN/t. During the intervention period wheat prices are likely to increase to some 420–450 PLN/t and to 460–500 PLN/t at the end of the 2007/08 season. The prices of feed maize are forecast close of slightly below wheat prices. Rye prices in the 3rd quarter of 2007 are forecast at some 390–420 PLN/t and 430–460 PLN/t at the end of the season.

Poor harvest in 2006 turned reverse the situation in foreign trade in cereal and cereal products. Imports increased to 3,2 million tons versus 0,9 million tons in the 2005/06 season. On the other hand exports, despite low domestic supply was relatively high, although halved compared to the previous season.

Despite some decline cereal prices on the world market in the 2007/08 season are expected at a high level. At the same time cereal price level in Europe would be lower than in the rest of the world. Such situation creates opportunities for cereal exports to third countries. Therefore in the 2007/08 Polish exports are likely to exceed 1 million tons. Shortages on the domestic market would still have to be matched with imports (1,4 million tons).

Reflecting tight supplies cereal prices in the 2006/07 season were much

above the intervention prices. Therefore there was no need to conduct intervention procurement.

The situation in certain member countries, including Poland, (low supplies, strong prices rises), convinced the European Commission to release intervention stocks on the internal market of the EU to match demand. Sales of the intervention stocks on to the Polish market concerned about 300 thousand tons.

Regarding the intervention system no major changes are scheduled for the 2007/08 season. Intervention procurement will take place from 1 November to 31 May next year. Intervention price is still set at EUR 101,3 per tone of wheat, barley and maize. The volume of intervention procurement is projected at 0,5 million tons.

The process of industrialisation in milling industry in 2006 was continued. Cereal millings increased to 4,2 million tons. High growth rate was observed in the production of wheat flour while the production of bread, confectionery and pasta showed a moderate increase.

In 2006 economic condition was fair in all of the branches of primary and secondary grain processing, with the exception of pasta producers. The situation reflected strengthening position of profitable enterprises that hold a strong position on the market.

Table
Total grain balance sheet* for the period of 1996/97-2006/07 and forecast for 2007/2008 ('000 t)

Seasons	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 estimation	2007/08 forecast	2005/06 = 100
Opening stocks	2103	4544	4052	3967	3255	2563	3768	2603	743	4400	3430	448	13,1
Area sown	8679	8857	8800	8653	8752	8765	8258	8126	8326	8256	8294	8368	100,9
Yield	2,91	2,86	3,08	2,97	2,54	3,07	3,25	2,87	3,55	3,25	2,62	3,30	126,0
Crops	25247	25350	27101	25690	22267	26902	26838	23347	29561	26846	21714	27599	127,1
Imports	3427	1464	1309	1342	2419	933	811	1077	1027	978	3223	1410	43,7
Total supply	30777	31358	32461	30999	27942	30398	31417	27026	31331	32224	28366	29457	103,8
Domestic use	26009	27000	27979	27619	25283	26531	27614	26141	25940	27053	27048	26358	97,5
- food	5815	5810	5790	5789	5793	5793	5792	5762	5763	5724	5465	5460	99,9
- seeds	1990	1970	1947	1943	1932	1804	1757	1749	1713	1713	1703	1733	101,8
- industrial uses	682	776	824	959	931	1102	1161	1121	1181	1255	1365	1455	106,6
- feed	16062	16965	18034	17623	15534	16430	17654	16513	15962	17141	17460	16620	95,2
- wastes and losses	1460	1479	1384	1305	1093	1403	1251	997	1255	1220	1055	1090	103,3
Exports	224	306	528	124	95	100	1200	141	992	1741	871	1110	127,4
Carryover stocks**	4544	4052	3955	3255	2563	3768	2603	743	4400	3430	448	1989	444,1
Stocks/use ratio (%)	17,3	14,8	13,9	11,7	10,1	14,1	9,0	2,8	16,3	11,9	1,6	7,2	-

* including maize (corn) but excluding buckwheat and millet

** including intervention stocks from 2004/05 onwards

Source: 1996/97-2004/05 - CSO, 2005/06- 2007/08 authors' estimations and forecast.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukażą się:

1. Rynek rzepaku (31) • czerwiec 2007,
2. Rynek owoców i warzyw (30) • czerwiec 2007,
3. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (32) • wrzesień 2007,
4. Rynek pasz (22) • październik 2007,
5. Rynek mięsa (33) • październik 2007,
6. Rynek drobiu i jaj (32) • październik 2007,
7. Rynek mleka (33) • październik 2007,
8. Rynek zbóż (33) • październik 2007,
9. Rynek ziemniaka (32) • listopad 2007,
10. Rynek ziemi rolniczej (10) • listopad 2007,
11. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (26) • grudzień 2007,
12. Popyt na żywność (8) • grudzień 2007,
13. Rynek cukru (32) • grudzień 2007,
14. Rynek ryb (8) • grudzień 2007.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2007 roku wynosi 40 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks·22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
